

מראי מקומות - סוכה

מט.

ב. לול קטן הי' בין כבש למזבח, וכו' פרש"י, ארובה שהיא מלמעלה למטה. אולם ע' בערוך לנר שהביא מהרמב"ם (בית הבחירה ב, יד) שהי' חלון בצד הכבש, ודייק הערל"נ דמשמע מדברי הרמב"ם שהי' ממזרח למערב, ולא מלמעלה למטה, וע"ש עוד מש"כ בדעת הרמב"ם והראב"ד שם.

א. שיתין מששת ימי בראשית נבראו כ' הערוך לנר דמה דשיתין נבראו בששת ימי בראשית, היינו משום דכיון דעבודה היא אחד מיסודי העולם, א"כ כיון דהעבודה נעשית רק על הארץ, א"כ לא יהי' קיום לתהום, שהרי אין שייכ' העבודה לתהום. ולכן ברא הקב"ה שיתין מששת ימי בראשית, כדי שיהי' הנסכים מגיעין עד התהום, ועי"ז יהי' קיום לתהום.

מט:

ג. מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וכו' מה יפו פעמותיהן של ישראל בשענה שעולין לרגל. והק' במעין בית השואבה (שיר השירים), הא אסור לעלות להר הבית בנעלים, וא"כ איך שייך לדרוש הקרא "מה יפו פעמיך בנעלים", על הזמן שאסור לנעול בו נעלים. וביאר ע"פ מה דאי' בנוסח תפילת מוסף, והשב כהנים לעבודתם וכו' והשב ישראל לנויהם, וכפשוטו הכוונה היא דכלל ישראל יחזרו מהגלות לנויהם בא"י בגאולה העתידה, אך קשה מה ענין זה שייך מיד לאחר השבת הכהנים לעבודתם, וכו'. וכ' דאפשר לפרש, דמדובר כאן על השבת כלל ישראל לבתיהם לאחר העליי' לרגל, ששיבה זו עבודה גדולה היא, לחזור לבתיהם עם כל המדרגות והעילוים שהשיגו כשעלו לרגל. וא"כ, י"ל דזהו ג"כ כוונת גמון, דמה יפו כלל ישראל כשעולים לרגל, וחזרו לבתיהם כשהם נעולים במנעליהם עם כל מה שהשיגו במקדש. (ואולי יש ליישב ג"כ ע"פ מה דאי' בהערות להגרי"ש בשם הרבנו בחיי (פ' משפטים, שמות כג, יד), דדין הוא דצריכים העולי רגלים לעלות ברגליהם דוקא, ואינם יכולים לעלות בבהמות [וע"ש מה שהביא מהמהרצ"ח בתשו' להק' על הר' בחיין], ונלמד מקרא זה דמה יפו פעמיך בנעלים. ואולי הלימוד הוא גופא מהא דכתיב נעלים, דכוונת הקרא לרמוז לדין דשייך גם כשהם יכולים לנעול מנעלים, דהיינו העליי' לרגל גופא. ועי"ל ע"פ מש"כ העינין יעקב בחגיגה (ג), לבאר למה עולי רגלים נקראים בתו של אברהם שהי' אב הגרים, משום דכמו דהגר מנתק עצמו מכל סביביו לקרב אצל הקב"ה, כמו כן ג' פעמים בשנה כלל ישראל עושים כן, כשמנתקים עצמם מביתם לעלות לרגל, וא"כ י"ל דזהו היופי, העלי' גופא, דהא בהעלי' שבו נקראים בת נדיב.)

ד. בת נדיב, בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב, וכו' ביאר המהרש"א, דמה ענין עולי רגלים אצל אברהם אבינו יותר משאר האבות. וביאר דהוא הי' הראשון לעלות למקום המקדש,

א. אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו

הק' **המשנת הלוי** (אות ס'), אי אמרי' דנעשית מצותו ולכן אין מועלין בו, א"כ פקע קדושתו, ומדוע שוב יש ענין לשורפו. ועוד, כ' רש"י דאסור בהנאה, ואם נעשית מצותו, לכאור' גם האיסור הנאה פקע. ואי אמרי' דכיון דגלי קרא דנשרף, א"כ ע"כ דעדיין יש בו איסור וקדושה, א"כ למה פשוט כ"כ דאין בו מעילה. וביאר דנראה דהשריפה היא חלק ממצות ניסוך, שצריך ניסוך ושרפה בקודש. וכן מדוייק מלשון רש"י דניסוכו הוא עיקר מצותו, משמע דגם השרפה היא חלק ממצות ניסוך. ומחדשת הגמ' דכיון דכבר נעשית עיקר מצותו, לית בי' מעילה אף דלא נשלם מצות השרפה, ומ"מ כיון שיש עוד מצוה, דהיינו לשרוף הנסכים, הוי' קודש ואסור בהנאה, וצע"ע בזה.

ב. פוקקין את השיתין

כבר עמדו האחרונים בהא דהשמיט הרמב"ם דין זה, וכ' הערוך **לנר בשם הברכת הזבח** דהרמב"ם אזיל לשיטתו דס"ל דהיו מנסכין על גבי היסוד, והערל"נ פי' דזהו רק בבית ראשון, וס"ל להרמב"ם דמה שפקקו השיתין הי' בבית שני, כשהיו מנסכין על המזבח, וכיון דשם הרמב"ם הביא ההל' מבית ראשון, לא הביא הא דר"ל, דרק בבית שני היו השיתין בתוך המזבח והי' יכול לערות מספלים לתוך השיתין, אבל בבית ראשון היו השיתין מחוץ למזבח, ולכן לא היו מנסכין על המזבח אלא על היסוד, ואם יסתמו הנקבים, הרי ישפך היין ויפול על הארץ, ולא יהי' שייך בזה מלא ושבוע. ורק בבית שני, כשהי' הניסוך על המזבח, הי' שייך הדין של ר"ל לסתום את השיתין. ובלקוטי הלכות (בעין משפט אות א') כ' דמסתמא ס"ל להרמב"ם דהוא מדה טובה בעלמא, ולכן לא הביאו, וכ' דכ"כ המאירי דהוא מדה טובה בעלמא. ובאור שמח (תמידין, פרק י') כ' דעשו כן משום שמחה בעלמא, ואינו שייך להל' ניסוך, ולכן לא הביאו, כמו דלא הביא את כל דיני השמחה.

מראי מקומות - סוכה

מ"ט: (המשך)

ודוד מכרכר בכל עוז, וכתתי ונקלותי עוד מזאת, כ' ההעמ"ש דפשוט דהוראת שעה שאני.

ז. גדול העושה צדקה וכו' שנאמר עושה צדקה ומשפט וכו' תמה המהרש"א, איך נלמד מקרא דרק צדקה גדולה מקרבנות, נימא דרק היכא דעושה צדקה ומשפט גדול מזבח, אבל כ"א לבדו לא. וכו' דלשון "נבחר מזבח" לשון יחיד, וא"כ ע"כ דאפי' בא' מהם כבר הוא עדיף מזבח, ומאי דנקט צדקה, אה"נ דה"ה למשפט, וחד מתרי נקט.

ח. אמר זעירי קסבר אין שיעור למים ביאר הריטב"א, דאי הי' להם שיעור למעלה, ומביא מהם יותר מכשיעור, לא הי' הכלי מקדשן, שלא היו מקדשין אלא כשיש להם שיעור הראוי ולא יותר [וכ' הקרן אורה (זבחים ק?)] דזהו משום דכמו דחסרון כל שהוא פוסל, ה"ה יתר כ"ש פוסל], אבל עכשיו שאין להם שיעור אפי' נתן בהם יותר מג' לוגין הי' הכלי שרת מקדש, והיו נפסלין בלינה, דקסבר כלי שרת מקדש אפי' שלא מדעת.

וע"ע במאירי לעיל (מח.) דכ' דג' לוגין הוא שיעור הפחות לניסוך המים, וא"כ משמע דבאמת יש שיעור למטה, ומה דאמר' דאין לה שיעור, היינו למעלה. וע"ע בקרן אורה (שם) דכ' בדעת רש"י שם דלכ"ע יש שיעור לוג למטה, אבל כ' לדקדק מדברי הגמ' במעילה דלמ"ד אין שיעור למים, אין שיעור כלל, אפי' למטה.

כשעלה להקריב את יצחק, והקריב עולה תחתיו. וע' לעיל מה שהבאנו מהעיון יעקב בחגיגה לבאר זה.

ה. והלא דברים ק"ו, ומה דברים שדרכן לעשות בפרהסיא, וכו'

ע' בהעמק שאלה (בראשית ג, ד), שהאריך להוכיח דמותר לעשות איזה מצוות בפרהסיא כדי שישבחהו ע"ז, ורק אסור להתפאר ע"ז. ולכן הק', א"כ מהו הק"ו, הרי ס"ל להגמ' דדברי תורה צריכים להיות בסתר, ולא לעשותן ברבים כלל, וכמו שי' רבי במו"ק, דאף ללמד תורה בגובה העיר אסור. וא"כ, מה שייך לעשות ק"ו מזה לזה. וע"ש שביאר דהכל הוא נכלל במושג א', דהיינו שלא לעשות באופן שהוא חוץ מגדרי הצניעות. והק"ו הוא כזה, דמה הוצאת המת והכנסת כלה, דדרכן לעשותן ברבים, מ"מ צריך ליזהר שלא לעשותן חוץ מגדרי הצניעות, דהיינו שלא להתפאר ע"ז, כ"ש ת"ת, שהוא דבר דשייך בעצם לצניעות, ודאי צריך ליזהר שלא לצאת מדרכי הצניעות.

ו. הוצאת המת והכנסת כלה

פרש"י, ולשמוח במדה נאה, ולא לנהוג קלות ראש בעצמו. והק' בהעמק שאלה (שם בסופו), הא בכתובות י"ז מבואר בפרש"י דר' שמואל בר"י הי' נוהג קלות ראש בעצמו, ואיך עשה כן לפי סוגיין. וע"ש מה שציידד בזה, וסיים דאה"נ, פליג ר"א דכאן על ר"ש בר"י דהתם. ומה דדוד המלך נהג קלות ראש בעצמו, דכתי'